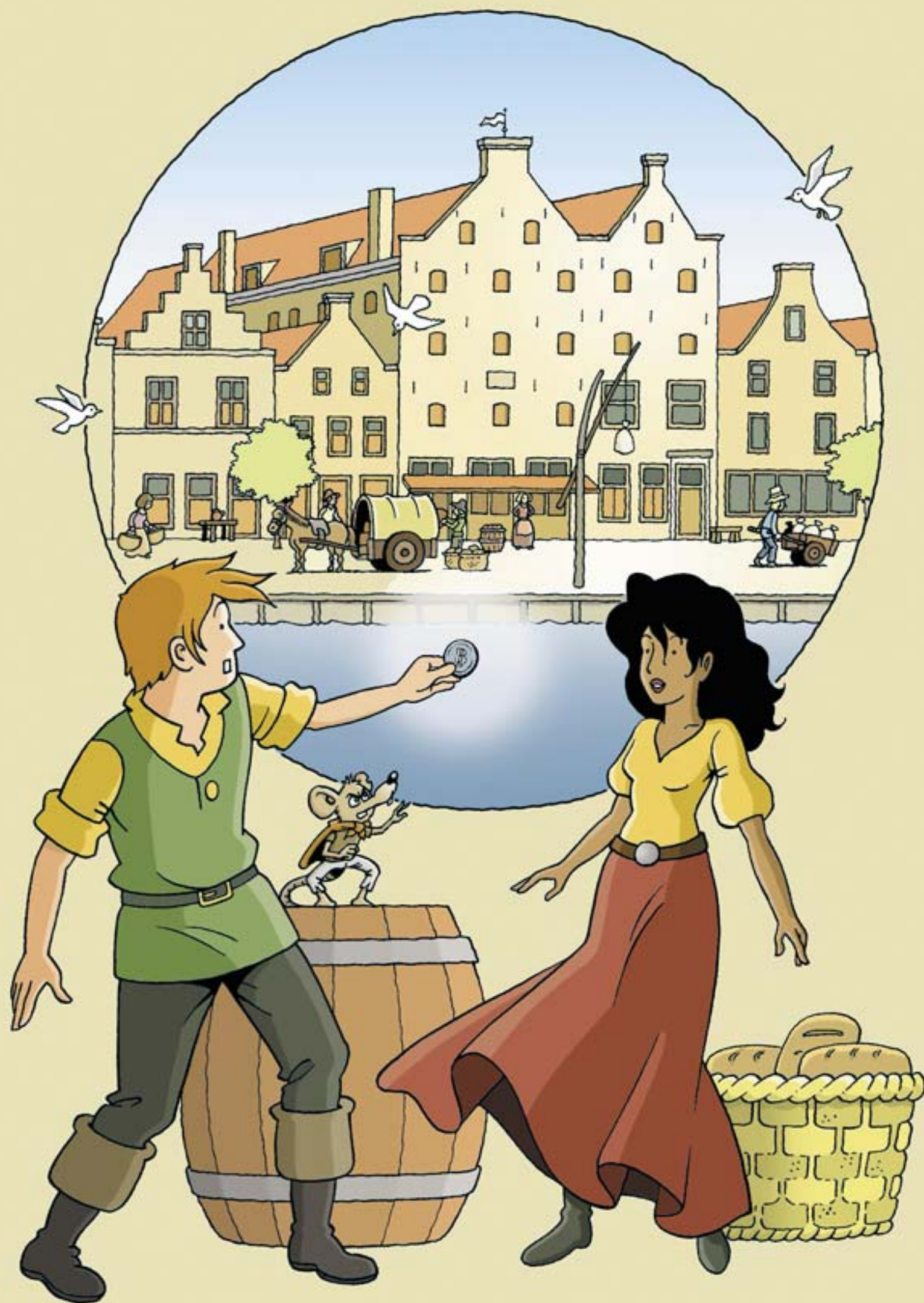

Geert De Sutter

HET GEHEIM VAN DE BAKKERIJ

HET GEHEIM VAN DE BAKKERIJ

Geert De Sutter

Inkleuringen:
Kasper De Sutter

Een uitgave van
Diaconaal Centrum De Bakkerij, Leiden

De Bakkerij

Diaconaal Centrum De Bakkerij, midden in Leiden aan de Oude Rijn, is al eeuwenlang een plek waar vanuit de kerken hulp gegeven wordt aan (arme) Leidenaren. In 1428 opent op deze plek het Sint Barbaragasthuis haar deuren en dat krijgt al gauw de bijnaam 'De Minnepot', omdat hier elke zondag de aalmoespot gekookt wordt. Vanaf de 17de eeuw is hier de Armenbakkerij gevestigd waar men brood bakt voor de armen.

Sinds 1986 is Diaconaal Centrum De Bakkerij een modern centrum voor hulp en dienstverlening aan mensen in nood.

De Diaconie Protestantse gemeente Leiden en de RK Diaconie Leiden hebben hier hun thuisplek en uitvalsbasis, samen met 17 andere hulpverlenende organisaties, die in de loop der jaren aan de Oude Rijn onderdak vonden.

Zo geven de Leidse diaconieën, in nauwe samenwerking met partnerorganisaties, vanuit De Bakkerij, op eigentijdse wijze nog dagelijks invulling aan hun kernopdracht om te *'helpen waar geen helper is'*.

Voor meer informatie: www.debakkerijleiden.nl

© Diaconie Protestantse gemeente Leiden, RK Diaconie Leiden en Geert De Sutter • ISBN: 9789090264233 • Druk: Proost Turnhout Leiden, 12 november 2011

Deze uitgave is mede mogelijk gemaakt door:

DCI
Bisdom Rotterdam

Fonds
1818

Tijdens een kennismakingsavond van M25 Leiden
Krijgen jongeren een rondleiding door het gebouw
van Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden ...

Vanuit dit huis worden door de kerken
al eeuwenlang armen voorzien van
kleding, turf en brood ...

Kijk, hier heb je nog de oude ovens ...

Pff... Best saai, vind je niet, Saadia ?

Pfff ...

Waarom je zo druk maken over een ander ?

Dat hoeven we allemaal
niet te weten ...

Kijk eens goed . Dit is
iets heel bijzonders !

JACKO ! KJK DAAR !

?!

Welkom !

Die rat praat !

Rustig, lieverds .

JACKO
Ik wil
hier
uit !

Luister, makker ... IK snap hier niks van,
maar help ons hier
effe uit ...

IK Ken de weg.
Volg me,
maar ...

Maar wat ?

Voor wat hoort
wat, toch ?

Wat be-
doel je ?

IK neem jullie mee
naar beneden
waar het steeds
donkerder en
warmer wordt ...

...of we gaan naar
boven, naar
het licht ...

...in ruil
voor ...

DIE
PENNING !

NEEE !!!
Niet doen,
Jacko !

?!

Wat is dat nou?
Die penning praat!

Belooft me een ding,
geef me nooit aan
die rat. Die rat
spoort niet!

?!

OK. Maar kan jij ons
hier dan ook uit helpen?

Wees gerust,
jullie komen
echt wel thuis. Maar
eerst moeten jullie zeven
opdrachten uitvoeren.
om het geheim van
De Bakkerij te
ontdekken. Daarna
mogen jullie naar huis.

Welke opdrachten?
Welk geheim?

Nou zeg, kom op!
Hij zegt niks
meer ...

Geen slauwekul!
Geef mij dat ding
en ik laat zien hoe
je eruit komt.

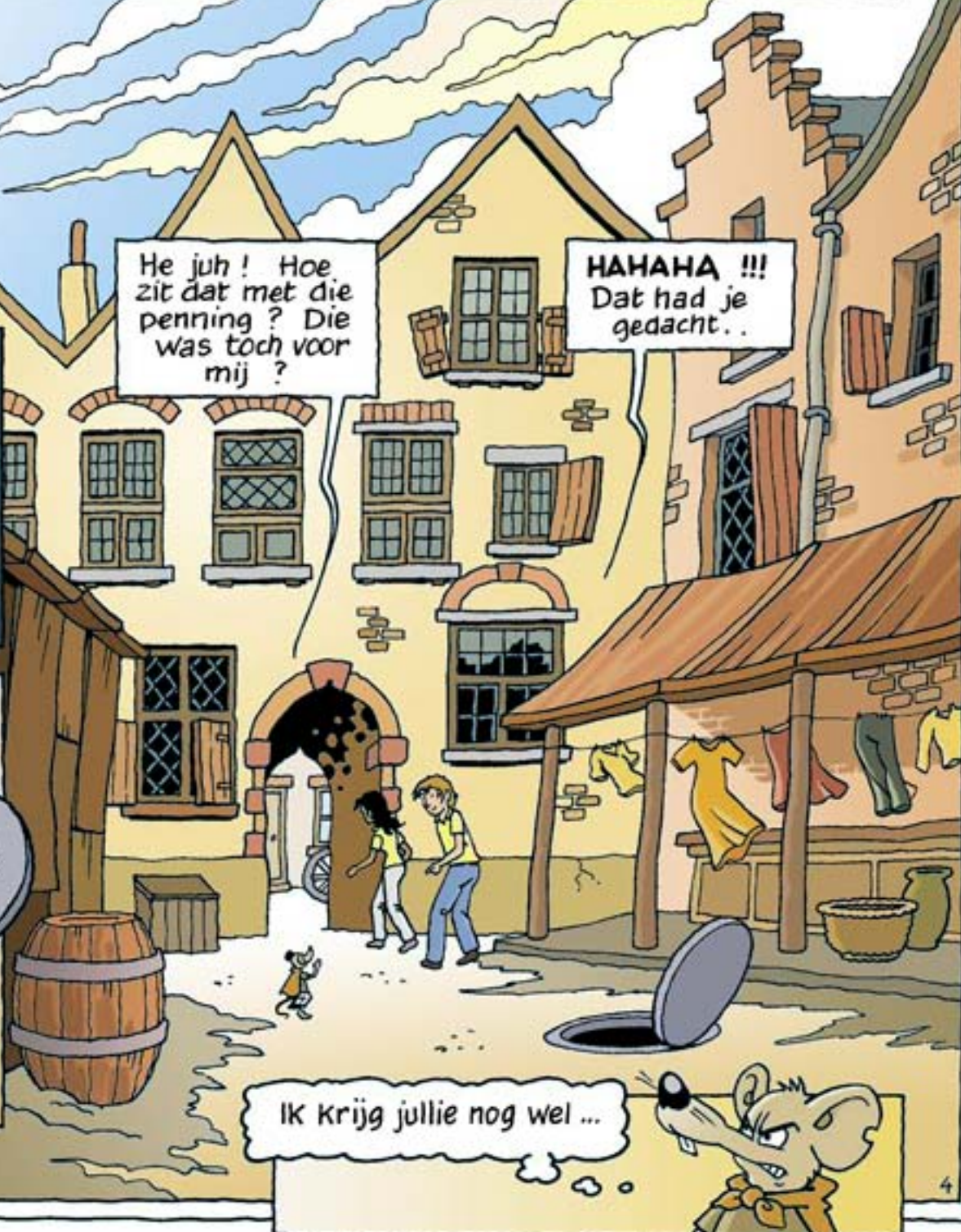

Zodra we buiten zijn
krijg jij je penning.

Wat verder...

Hier
kunnen
we
eruit!

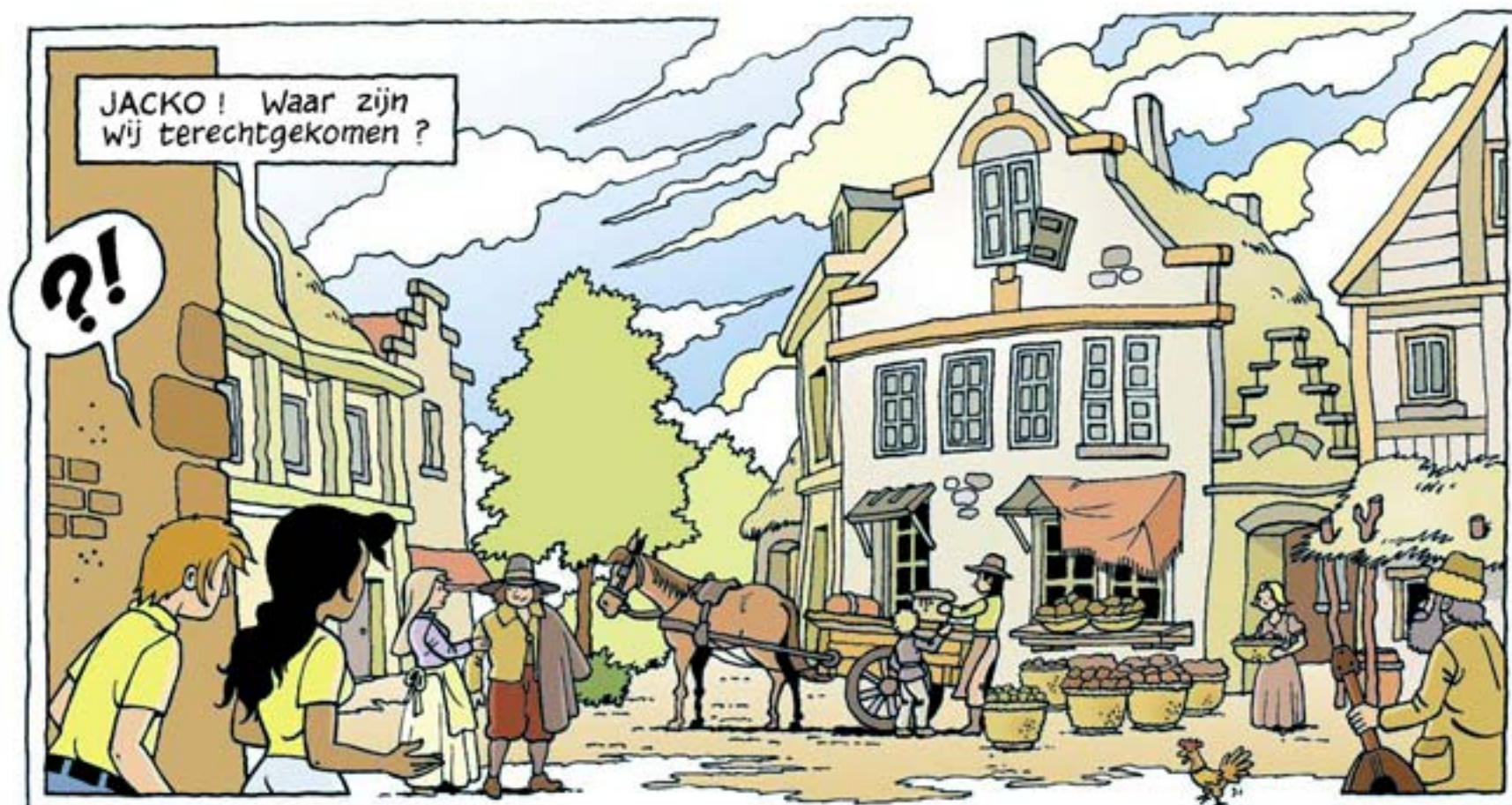

He juh! Hoe
zit dat met die
penning? Die
was toch voor
mij?

HAHAHA !!!
Dat had je
gedacht...

Hier scheiden onze wegen.
Vergeet de gids niet!

Ik krijg jullie nog wel ...

JACKO! Waar zijn wij terechtgekomen?

?!

Is dit een 3 oktober optocht of zo?

Oh nee! Zitten we weer in die vieze Middeleeuwen!

Middeleeuwen? Hoezo?

Dat overkomt me telkens weer als ik aan de oppervlakte kom.

Kijk de mensen staren!

Onze kleren! We zien er niet uit, joh!

Terug de steeg in, daar hangt was te drogen.

We ruilen onze moderne outfit voor die middeleeuwse kleren.

Wat verder...

Jullie zijn hier nieuw. Waar komen jullie vandaan?

Euh... Van buiten de stad...

Hoi. Ik ben Veerle. Welkom in Leiden.

Wat gastvrij! Ben je niet bang voor vreemdelingen?

Tuurlijk niet! Er komen steeds meer vreemdelingen naar Leiden, op de vlucht voor honger en oorlog. Kom, volg me naar de Minnepot.

De Minnepot?

Dat is een plek waar de Kerk de armen helpt. Ze kunnen er eten. Kijk, daar is het!

Van hieruit wordt wol, hout, turf, vlees en kleding verdeeld ...

Boven is de kapel en hier beneden is de opslagplaats en wordt alles uitgedeeld aan de armen.

WOW! Hier is veel eten voor een eenzame sukkelaar als ik ...

Eén keer per week koken we de aalmoespot, waar veel arme mensen voor niks van kunnen eten. Heb je zin om te helpen?

Helpen?! Bekijk het effe ...

Waarom niet? Zeg maar wat we kunnen doen.

?

Als Jacko nou met de mannen mee gaat naar de brouwer om tonnen bier te slepen ...

...Dan kan jij helpen met soep koken ...

Prima!

Niks prima ... Pfff ...

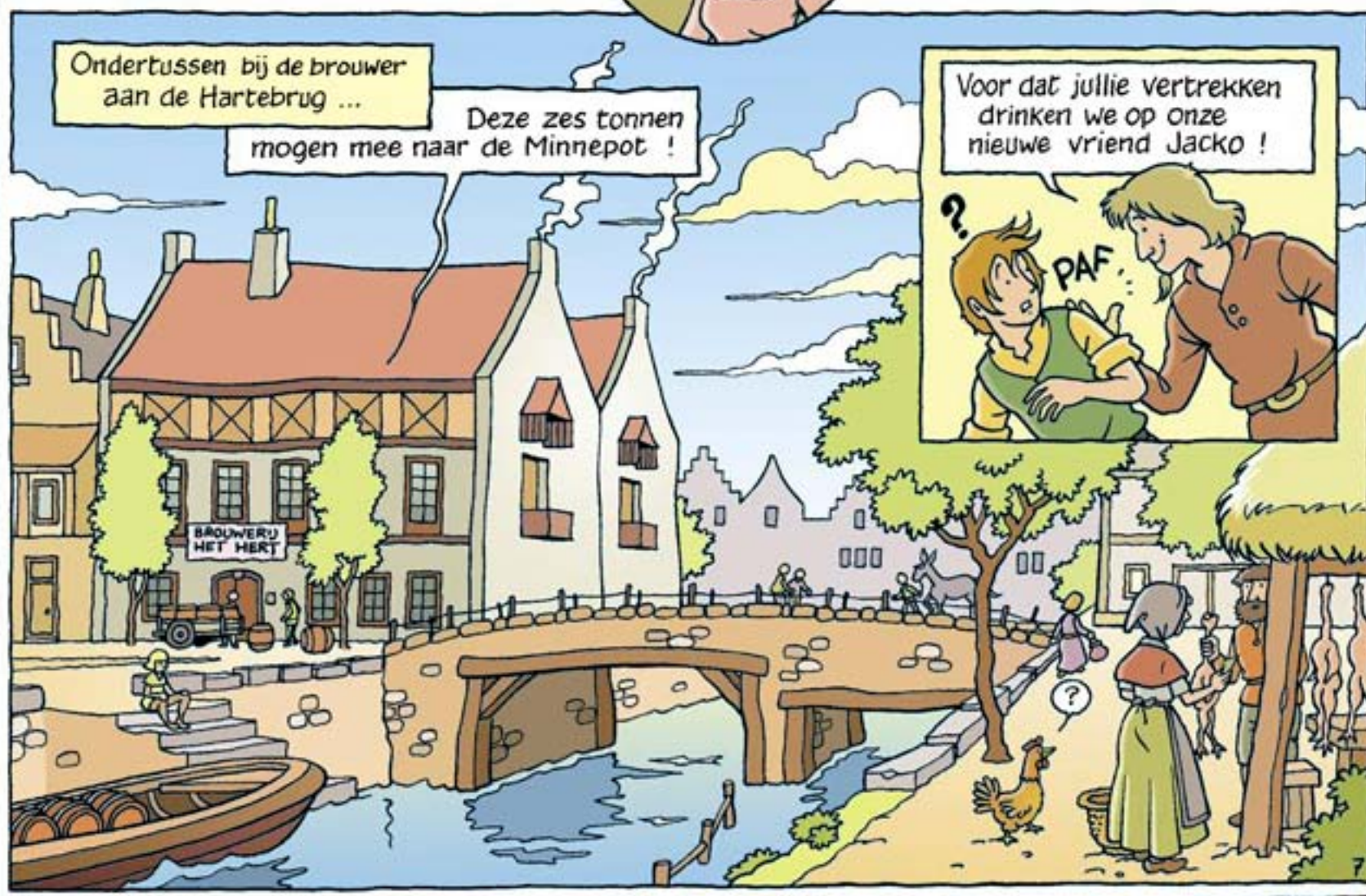
De lakenindustrie bloeit op in onze stad, maar de mensen moeten heel hard werken voor weinig geld en als ze oud zijn of ziek worden kijkt niemand meer naar ze om...

De meeste armen in de stad zijn mensen die niet op straat bedelen. Zij hebben nog wel een dak boven hun hoofd en proberen zelf de eindjes aan elkaar te knopen...

Voor deze thuiszittende armen, die in de krotten in de Leidse achterafsteegjes wonen, zorgen de Huiszittenmeesters.

Rat eet intussen zijn buik
vol en vleit zich voldaan
neer tussen het stro...

Dat was heerlijk !

Tot plots...

VIEZE
RAT TUSSEN
HET STRO !

?!

ROTRAT !!!

Saadia, wist je dat Filips de Goede, hertog
van Bourgondië, enkele jaren geleden de
weldaden van dit Huiszittenhuis al prees...

Filips de Goede ?
Dan zitten we
hier ergens in
het midden van
de vijftiende
eeuw ...

Het is wel fijn
dat zo veel
mensen
komen
helpen ...

Ze doen het niet alleen voor
de ander. Ze zijn erg
gelovig en denken dat
als ze nu voor de armen
zorgen, ze na hun dood
sneller in de hemel komen.

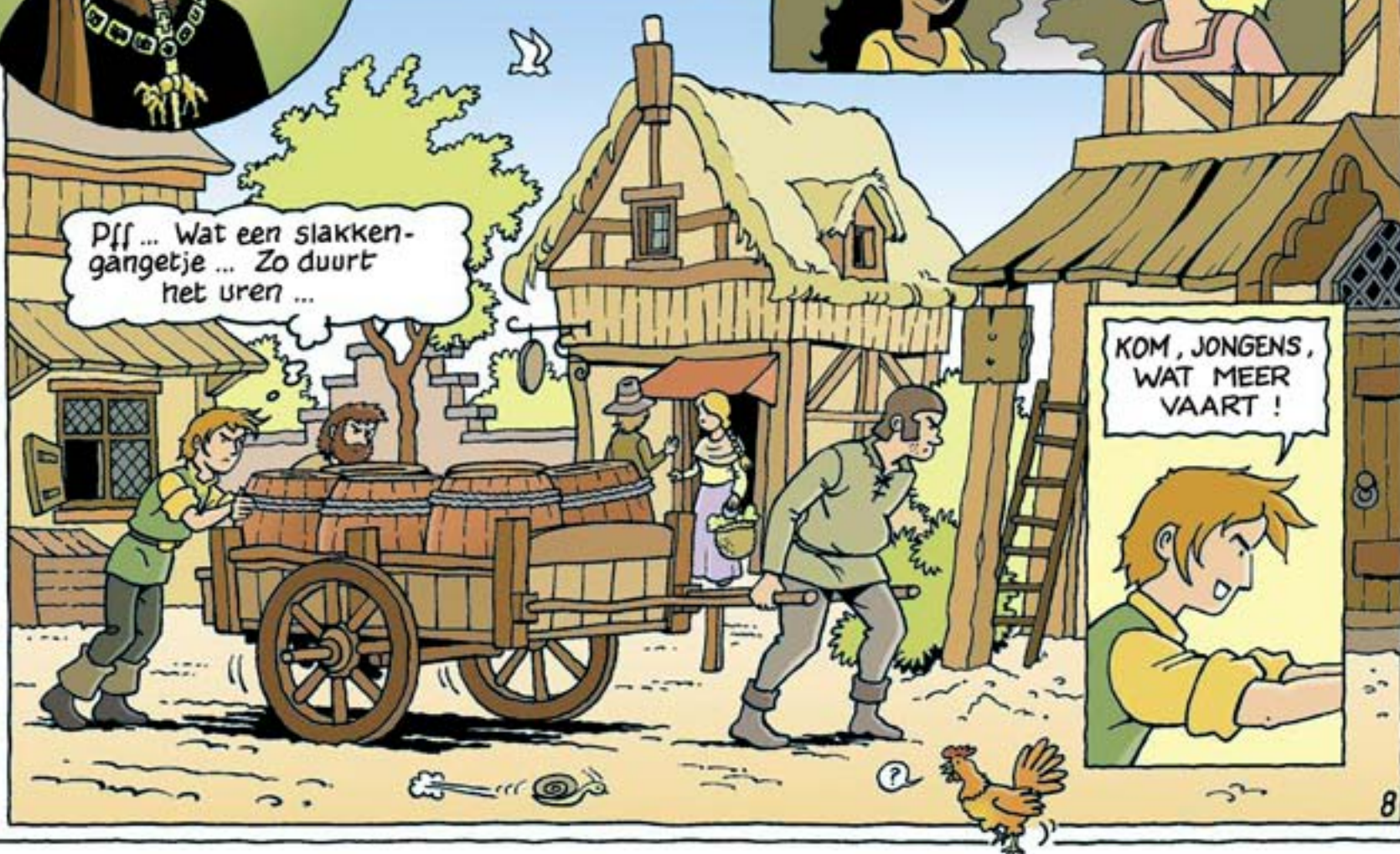

En jij? Geloof
jij dat ook ?

Ja, natuurlijk !

Pff ... Wat een slakken-
gangetje ... Zo duurt
het uren ...

De mannen slepen de tonnen binnen in de opslagplaats van de Minnepot ...

Daar is mijn penningmeester weer... Maar ik ga niet meer naar binnen. Veel te gevaarlijk!

En Jacko, was het leuk?

Geweldig leuk! Vooral de brouwer zal blij zijn!

HAHAHA!

IK wil hier weg!

PAF

Jullie hebben goed werk gedaan. Mede dankzij jullie hebben deze mensen eten en drinken.

HEE, JACKO! KUK!

Wat is er?

Misschien de weerkaatsing van de zon?

Het leek wel of je penning oplichtte!

In de gang gaf ie toch ook licht ...

Vreemd ook dat ie nu niet meer praat ...

Jacko gaat buiten nog een ton halen. Saadia volgt hem ...

Kom! We gaan hier weg! Wat een ongastvrije mensen, he?

Niks d'r van! Ik wil hier blijven!

Daar in de steeg is het putdeksel: de poort naar jullie wereld!

Rat heeft gelijk, Saadia ... We kunnen hier niet blijven. Kom mee!

En Veerle?

We hebben geen keus ...

HEE ! In het donker geeft de penning
weer licht !

Dit is geen gewone penning !?

Zeg, vuile rat, weet je zeker dat
je de uitgang kunt vinden ?

?!

IK ben de gids die
jullie zal leiden ...

Vertrouw me.

Dit is 'm !

KRRRAAW

GGRRRRR

NEE !
?!

?

!

!

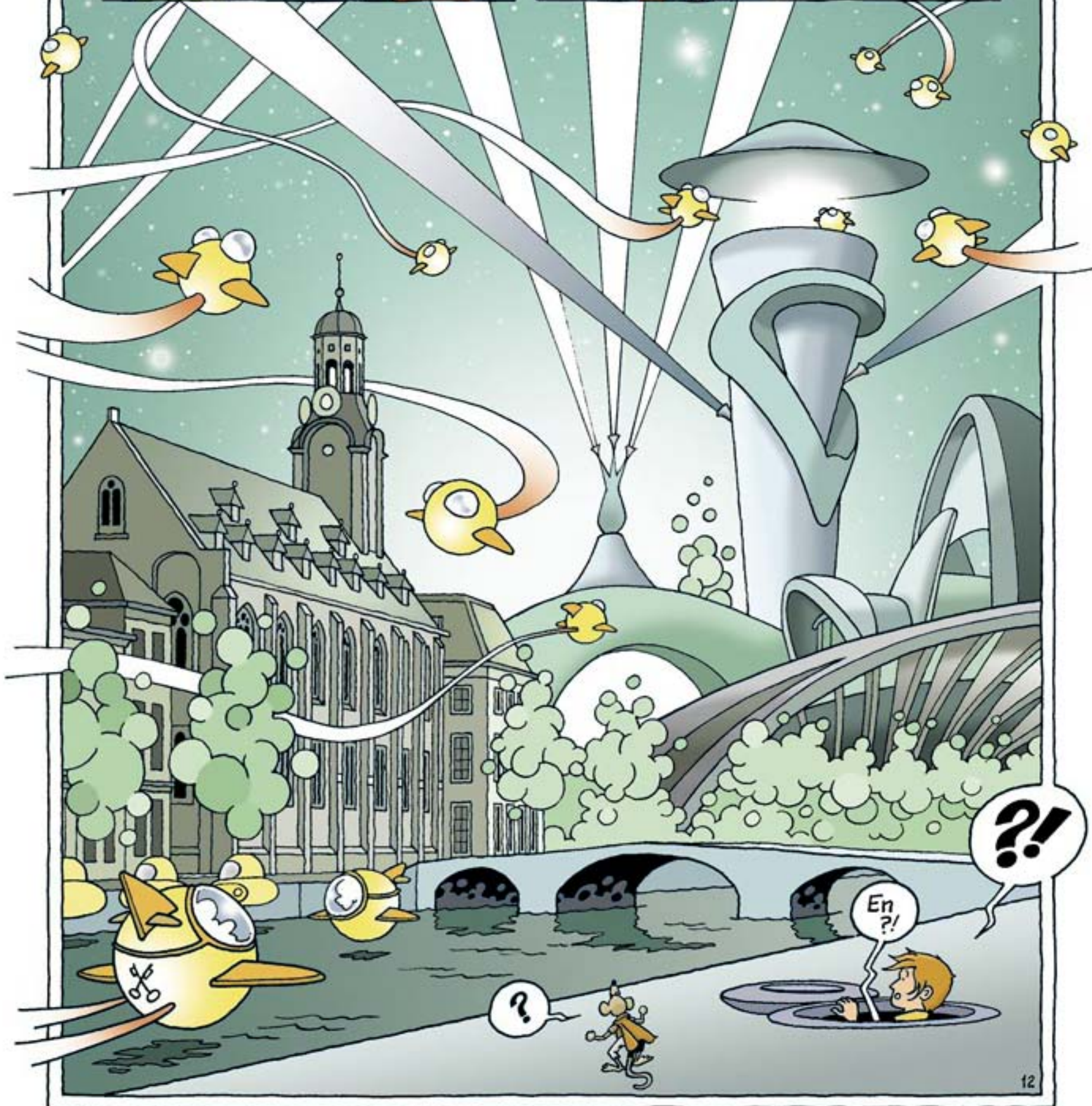
STOM
BEEST !

?

Wat verder ...

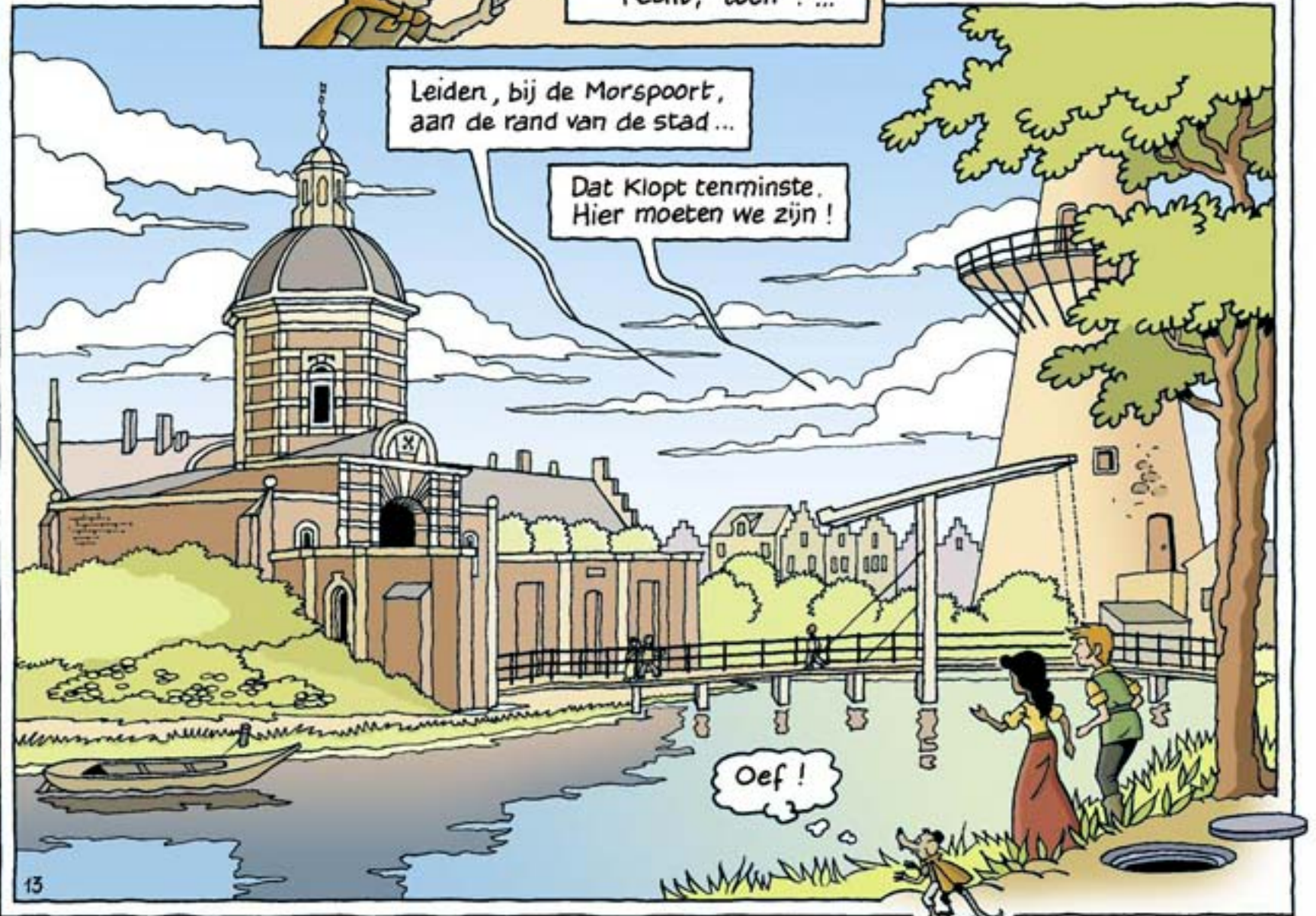
IK denk dat
het hier is ...

?!

En?!

?

?!

Oei! Kijk, een koets met paarden ... dat is ...

Oh nee! Dit klopt ook niet ...

In welke tijd zijn we nu beland ?

Aiaiai...

Hoi! Zoeken jullie iets ?

...Nee, nee ...

Ik ben Willem, de molenaar.
Waar komen jullie vandaan ?

Oh, euh ... hier ver vandaan ...

Welkom in Leiden !
Zin in een biertje ?

Loop maar mee naar mijn molen .

De molen van Rembrandt's vader!
Is die van jou?

Ja, het stelt
niet veel voor,
maar hij
doet het nog.
Moet zowat
de laatste
houten molen
van de stad
zijn ...

Ben jij familie van de schilder Rembrandt?

Verre familie, ja ...

Woon jij ook in
zijn geboorte-
huis?

Ja zeker. Hier is het!

WAAAW!

Had jij het dan nog nooit gezien?

Euh nee... Dat kan helemaal
niet want...

Wij zijn niet van
hier, weet je wel...

Ik ga nu met de
kar zakken meel
brengen naar
De Bakkerij aan
de Oude Rijn.
Er is feest van-
daag! Kom
maar mee!

Een bakkerij?

Goed idee!
Daar is
altijd
genoeg
te eten,
toch?

We gaan naar een bakkerij...

Goed idee! De penning sprak over het geheim van een bakkerij.

We maken even een ommetje.

Willem belandt met Saadia en Jacko in steegjes waar de mensen in armzalige huisjes wonen ...

Pak er maar een, Walter...

Dank je, Willem.

Dag allemaal!

Heb je iets lekkers bij je?

WILLEM!

Alsjeblief, Ciska!

BAH! Wat is het hier smerig!

Hier wil toch geen rat wonen ...

Wat verder...

Waarom leven die mensen hier in zo'n armoe?

In de vorige eeuw kende de lakenindustrie hier een spectaculaire groei en werd Leiden de belangrijkste textielstad van Europa.

Het Leidse laken vond zijn weg over de hele wereld, zelfs naar Japan en Turkije ...

Tot er een dag kwam dat ze het ergens anders goedkoper deden. Het ging steeds slechter in de lakenindustrie. Arbeiders verloren hun werk ...

De overgebleven arbeiders moesten harder werken voor minder loon en kwamen in opstand ...

Dat hielp niks. De lakenreders trokken weg uit Leiden. Voor de inwoners van de stad braken tijden van grote armoede aan ...

Is er niemand die hen kan helpen ?

Toch wel ! De mensen van de Armenbakkerij ! Daar wordt dagelijks brood gebakken voor de armen van de stad .

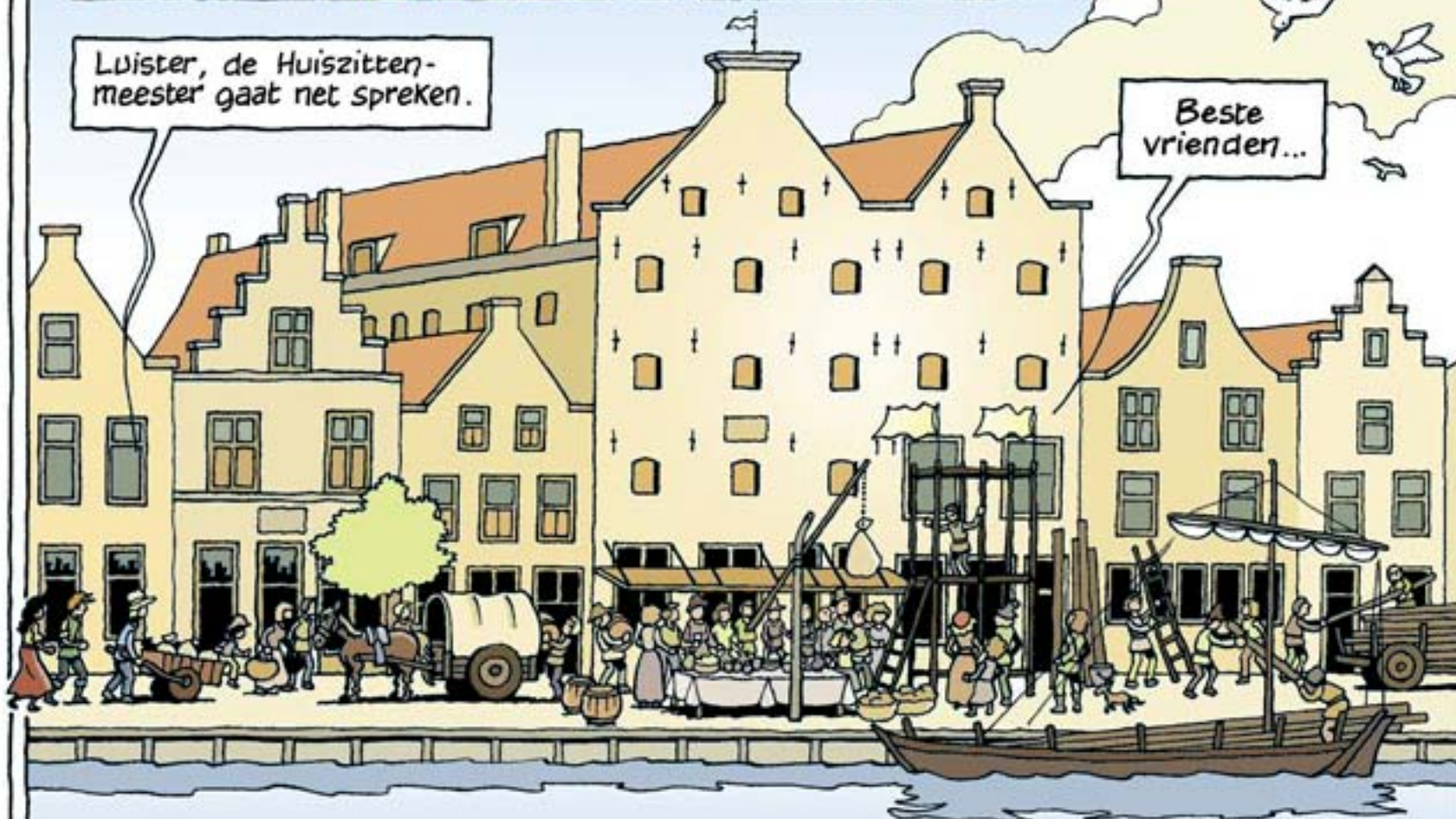
Kijk, we zijn er! De Bakkerij is helemaal klaar. Ze halen de laatste steigers weg.

?

Door de toename van de armoede groeide De Bakkerij snel. Het werd krapjes in het gebouw, waarin het meel op de zolder werd opgeslagen.

Luister, de Huiszitten-meester gaat net spreken.

Beste vrienden...

Vandaag, 12 juni 1754, is een heuglijke dag! Afgelopen maanden werd De Bakkerij verbouwd en pal ernaast werd dit indrukwekkend graanmagazijn neergezet, dat we vandaag officieel in gebruik nemen.

Onze stad maakt barre tijden door, maar vandaag vieren we toch feest!

1754?

Misschien kunnen we hier ook wel helpen?

Helpen? Hoezo?

Plots komt er een groep mensen langs de kade naar De Bakkerij toe ...

Wie zijn dat, Willem?

in de Armenkerk

Dat zijn de mensen die een broodpenning kregen.

Een broodpenning?

Een loden munt als bewijs dat ze naar de kerkdienst zijn geweest. Die kunnen ze hier omruilen voor een brood. Kijk, hier heb je er één.

Saadia! Wij hebben zo'n penning.

Sssjt...

Saadia, help jij mee brood uitdelen? Jacko, kom jij met mij mee?

Naar de brouwerij?

Brouwerij? Nee! Hoe kom je erbij?

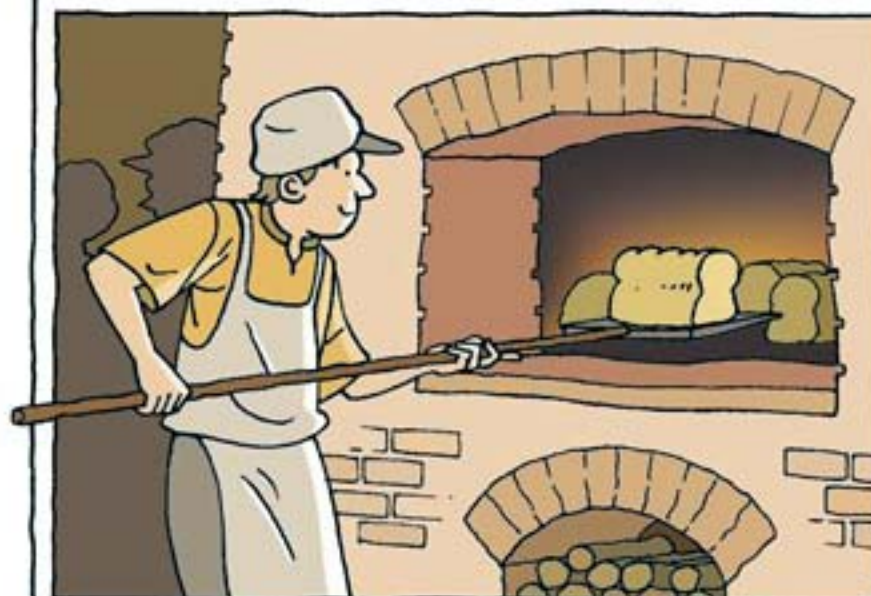
Euh... Wat dan wel?

De zakken meel naar de bakker brengen...

Als ik Jacko volg kom ik bij het eten terecht... Als ik Saadia volg vind ik nog meer penningen...

AARG!
Wat moet ik doen?

's Avonds gaat het feest verder. Er wordt langs de Oude Rijn muziek gemaakt en gedanst. Bij een flinke pot bier wordt de ellende voor even vergeten ...

Ik wil naar huis ...

Als het feest ten einde loopt bedenken Saadia en Jacko dat ze niet weten waar ze moeten slapen. Willem neemt hen mee naar zijn huis.

Wat een mooie avond, he Jacko?

Hum ...

En die Willem is echt een fijne kerel!

...

De volgende ochtend ...

Goeiemorgen, Willem! Al zo vroeg uit de veren?

's Morgens werk ik in de molen, zodat ik in de middag de Huiszitten-meesters kan helpen.

Op woensdag bak ik zelf koeken die ik naar het weeshuis en het Catharinagasthuis breng. Jullie kunnen helpen.

Helpen? Altijd maar helpen ...

Leuk!

Eerst veel koeken bakken en dan vertrekken. Prima!

Ik waak wel over de molen. De graan-voorraad is in veilige handen.

Een paar uur later vinden we onze drie vrienden aan de ingang van het Heilige Geest Weeshuis aan de Hooglandse Kerkgracht ...

In erg arme gezinnen is het een ramp als er weer een extra mondje moet gevoed worden ...

Uit bittere noodzaak leggen ouders hun kind te vondeling in onze stad.

Een Heilige Geestmeester vertelt ...

Het meisje daar vonden we op een bank in de Pieterskerk. De ouders hadden een briefje op het jasje van het meisje gespeld met erop vermeld :

Dit kind heet Marieke

Wil jij ook een lekkere koek, Marieke ?

SMAK

Arme kinderen ...

Binnen in het Catharinagasthuis ...

Als ze buiten komen ...

Gaat het, Jacko?

Beetje misselijk...

Zo veel ellende ...

Even later
bij De
Bakkerij ...

Willem!
Je komt als
geroepen!

?

Er is een familie uit het buitenland
aangekomen, het is daar oorlog.
De man wil hier werk vinden en ze zoeken
onderdak. Bij mij thuis is het al vol ...

Ze kunnen
bij mij
logeren!

Hier zijn de kleren van en voor de armen die moeten versteld worden ...

Saadia, mag ik jou deze mand geven? Dan ga ik met Jacko naar De Bakkerij en daarna naar de gevangenis.

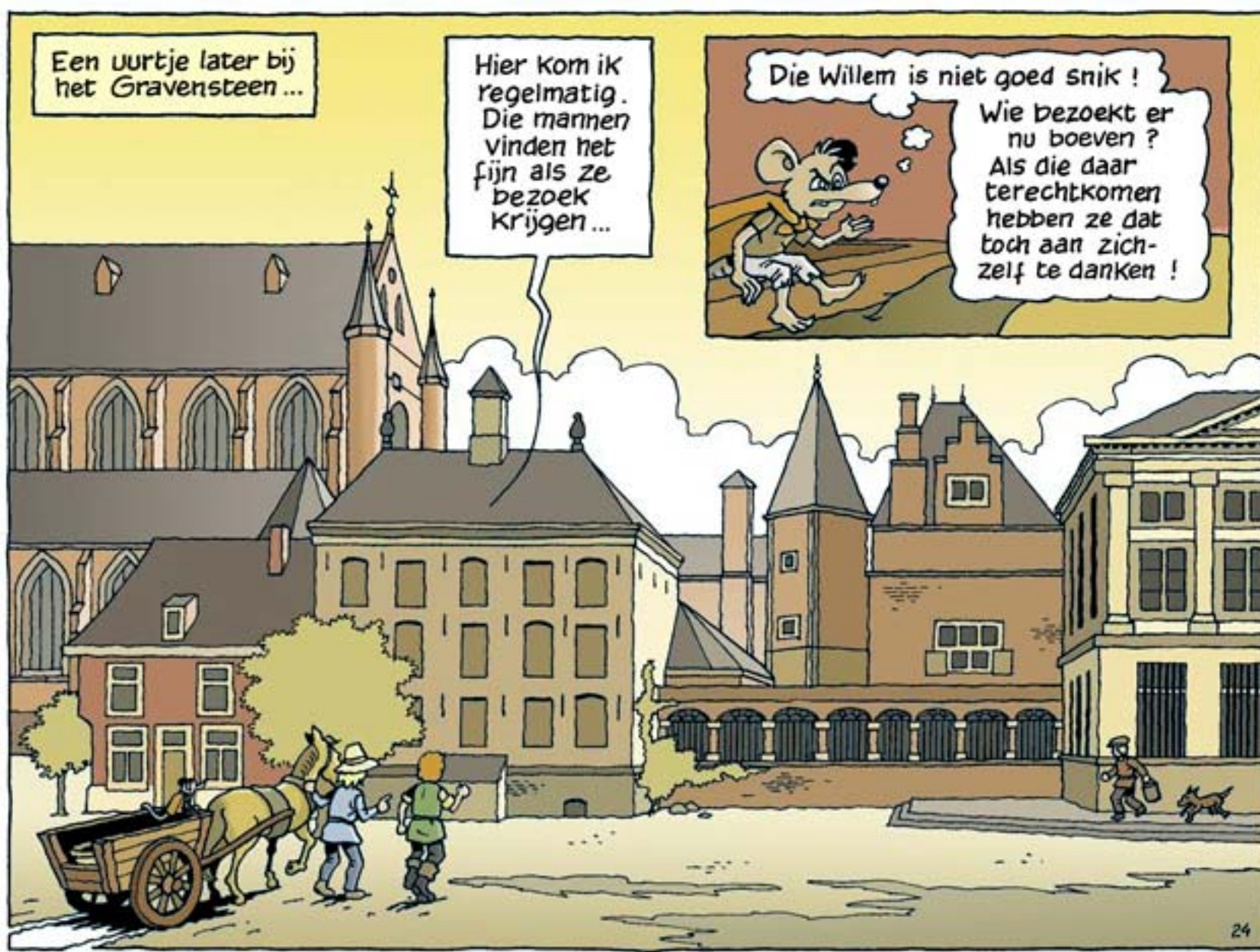
Graag! Ik begin meteen!

Willem toont Jacko de Goemoerskamer.

Deze „Goede Moeders” geven hulp aan arme kraamvrouwen. Ze krijgen vier weken een geldbedrag, een luierpakket en in de winter turf...

Kunnen jullie deze pakketten afgeven op weg naar de gevangenis?

Een uurtje later bij het Gravensteen...

Hier kom ik regelmatig. Die mannen vinden het fijn als ze bezoek krijgen...

Die Willem is niet goed snik!

Wie bezoekt er nu boeven? Als die daar terecht komen hebben ze dat toch aan zichzelf te danken!

Willem en Jacko gaan binnen in een cel ...

En, Maarten ? Hoe gaat het met je vandaag ?

Ik voel me rot, Willem.

Volhouden, man !
Nog effe, je komt
bijna vrij .

Wat later, buiten aan de gevangenispoort ...

Jij bent wel een goed
mens, Willem ...

Och, ik probeer gewoon
elke dag een goed werk
te doen ...

Een goed werk ?

Als ze voorbij de Pieterskerk
komen horen ze opeens
luide knallen ...

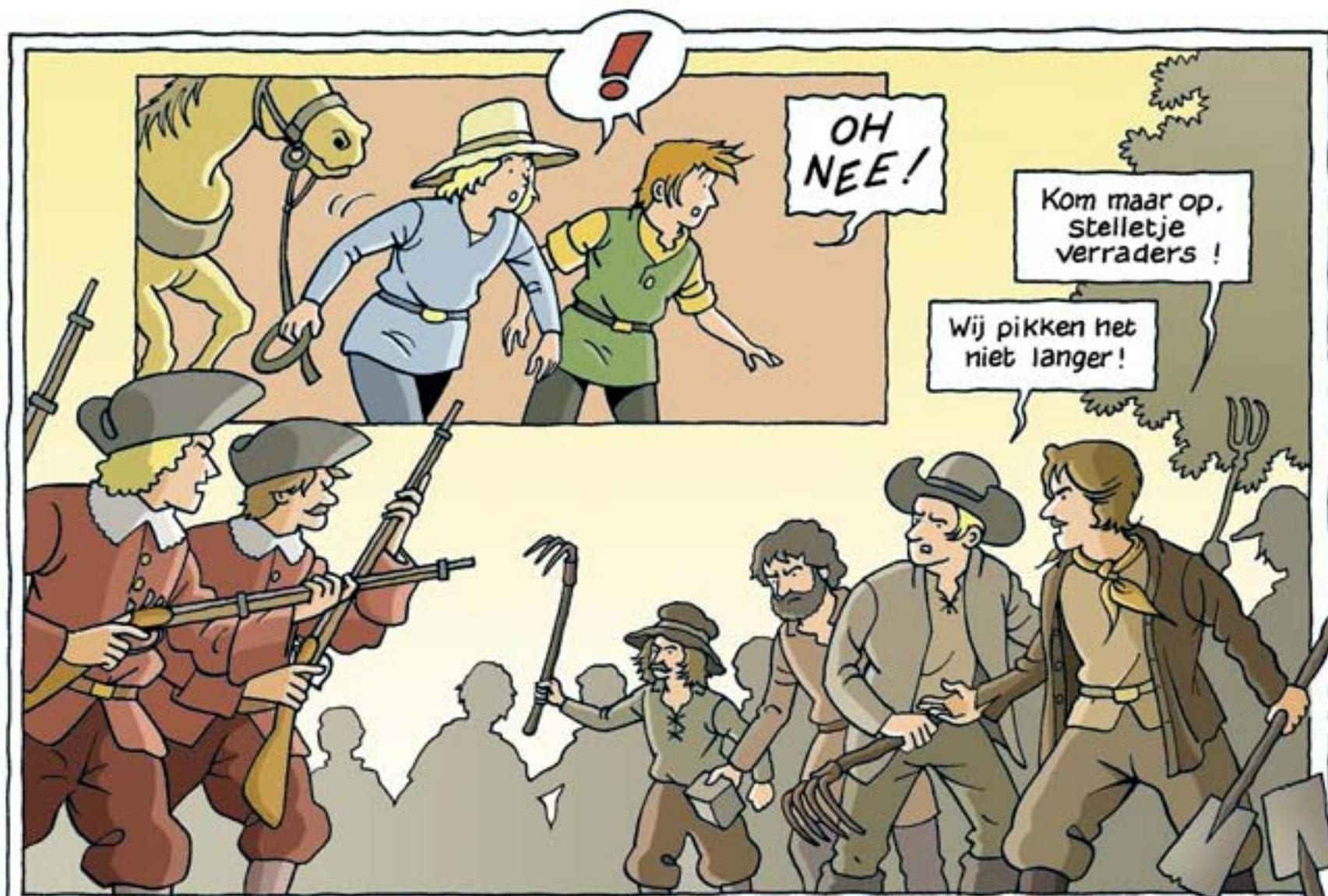
PANG
PANG

Wat is
dat ?!

?!

's Avonds aan de Oude Rijn in de
Ovenruimte van De Bakkerij ...

Saadia, Jacko en Willem zijn
nog erg onder de indruk van
wat vandaag gebeurde ...

Saadia, het was zo verschrikkelijk en...

Opeens wordt Jacko onderbroken.
De broodpenning praat weer!

De tijd is gekomen, vrienden ...

Wat bedoel je?

Het is tijd om terug naar huis te gaan.
Jullie hebben de zeven werken van
barmhartigheid verricht ...

... De zeven werken van
naastenliefde ...

Jullie hebben in woord en daad
hulp geboden aan mensen in
nood. Jullie hebben hongerigen
te eten en dorstigen te drinken
gegeven, naakten gekleed,
vreemdelingen opgenomen,
zieken en gevangenen bezocht
en een dode begraven ...

Jullie opdracht is volbracht!

Saadia en Jacko,
neem afscheid van
Willem. We vertrekken!

Toch niet weer die
donkere gangen in?

Neen,
jullie hoeven
het donker
niet meer in.
Geef elkaar
een hand...

BAH! IK word
misselijk van zo veel
goedheid. Zo krijg ik
die penning nooit
te pakken ...

Uitkijken dat ik
deze trein niet mis.
Jacko goed
vasthouden.

Bedankt voor
alles, Willem!

Het ga
jullie goed!

Er volgt een enorme flits! ...

FLITS

Even later staan onze vrienden
weer voor de oven in De Bakkerij...

WAW! Hoe
deed je dat ?

We zijn
terug in
onze tijd !

Nog één vraag : je had het in het
begin van ons avontuur over
het geheim van De Bakkerij ?

Helpen waar geen helper is
... Dat is het geheim van
De Bakkerij !

Op dat moment komt de rest van
de groep weer de ovenruimte binnen ...

Zo, tot zover de rond-
leiding ... Wie van jullie
wil er nu lid worden
van M25 (*) Leiden ?

IK !

IK OOK !

?!

(*) M25 verwijst naar de Bijbeltekst Matteüs 25, waar Jezus vertelt over de werken van barmhartigheid.

Pfff ...
Ze mogen die
stomme penning
houden ...

Helpen, helpen,
helpen ...
en wie zorgt er
dan voor mij ?

M Twentyfive Leiden

Een groep jongeren gaat op bezoek bij de opvang voor dak- en thuislozen, praat met cliënten en maakt enkele weken later voor deze groep een driegangen diner klaar in De Bakkerij.

Voor kinderen van vluchtelingen organiseert de groep een kindermiddag rond Sinterklaas met knutselactiviteiten, pepernoten bakken en een bezoek aan de goedheiligman.

Na een bezoek aan de Voedselbank wordt een estafette georganiseerd langs diverse supermarkten in de regio, waarbij klanten gevraagd wordt een extra boodschap te kopen ter aanvulling van de basisvoorraad van de Voedselbank Leiden e.o.

Dit zijn maar enkele activiteiten die ruim 120 jongeren in de leeftijd van 12 tot 17 jaar vanuit De Bakkerij in het kader van M25 Leiden gedaan hebben.

Jongeren worden uitgedaagd, ondersteund en actief gemaakt om praktische hulp te bieden aan kwetsbare groepen in de samenleving. Van huis uit christelijk, islamitisch, hindoestaans of niet gelovig, het maakt niet uit. Hoofddoel van M25 Leiden is jongeren aan den lijve te laten ervaren dat vrijwillige inzet voor anderen die het vaak wat minder hebben dan jijzelf, ook voor jezelf verrijkend is, inspirerend kan zijn, confronterend en uitdagend. En het werkt!

Voor meer informatie: www.m25leiden.nl

Jongeren van M25 Leiden voor De Bakkerij in Leiden, september 2011.

HET GEHEIM VAN DE BAKKERIJ

Twee jongeren van M25 Leiden, Saadia en Jacko, maken op avontuurlijke wijze een reis door de tijd en zien hoe door de eeuwen heen, op de plek van het tegenwoordige Diaconaal Centrum De Bakkerij in Leiden, hulp geboden is aan mensen in nood. Hun gids en plaaggeest op de reis is, naast een eigenwijze rat, ook een broodpenning uit 1777, die de armen in die tijd konden inwisselen voor een brood in de Armenbakkerij.

De grote vraag is natuurlijk: zullen Saadia en Jacko hun weg nog terugvinden naar huis? En wat is toch dat geheim van De Bakkerij?

Dat is in het kort de verhaallijn van dit kleurrijk stripverhaal dat De Bakkerij in samenwerking met striptekenaar Geert de Sutter heeft uitgegeven. Een speurtocht vol spanning en humor tegen het schitterend geïllustreerde decor van de historische stad Leiden.

Met medewerking van:

Henriëtte van den Broek,
PR medewerker Diaconie Protestantse gemeente Leiden

Jacqueline Schoonwater,
diaconaal werker Diaconie Protestantse gemeente Leiden

Ton Snepvangers,
Coördinator Diaconaal Centrum De Bakkerij te Leiden

Een uitgave van
DIACONAAL CENTRUM DE BAKKERIJ, LEIDEN

